

УДК 339.543

А.В. Цюпа, ст. гр.ФК-11-М, І.Л. Загреба, доц., канд. екон. наук

Кіровоградський національний технічний університет

Управління фінансовою стійкістю підприємства та його роль в антикризовому менеджменті

В статті визначені особливості управління фінансовою стійкістю підприємства в сучасних умовах господарювання та запропонований комплексний показник фінансової стійкості.

фінансова стійкість, фінансовий стан, система управління фінансовою стійкістю, кредитоспроможність, платоспроможність

Фінансова діяльність підприємства здійснюється під впливом невизначених чинників, які зумовлені зростанням конкуренції на ринку, нестабільністю нинішньої політичної ситуації в країні, системи оподаткування, що постійно змінюється.

Фінансова діяльність підприємства пов'язана з багатьма ризиками, ступінь впливу яких на результати його діяльності значно підвищується з нестабільністю нинішньої економіки. У ринковій економіці фінансова стійкість є головною умовою життєдіяльності і основою стабільності стану підприємства.

Управління фінансовою стійкістю є одним з основних елементів фінансового менеджменту на підприємстві, необхідною передумовою стабільного розвитку підприємства.

В процесі функціонування кожне підприємство має зберегти не лише стійкість свого становища, але й збалансувати внутрішні можливості із впливом зовнішнього середовища для досягнення стану нової якості, що дасть змогу розвиватися. Головною складовою загальної стійкості підприємства, безумовно, є фінансова стійкість, яка характеризує усталеність різних сторін його діяльності. Аналіз фінансової стійкості підприємства дає змогу оцінити здатність підприємства адаптуватися до умов зовнішнього середовища та визначити ступінь його незалежності від зовнішніх джерел фінансування.

У сучасних умовах питання забезпечення і збереження фінансової стійкості підприємства займають ключове місце в практичній діяльності суб'єктів господарювання. Адже необхідною умовою діяльності підприємства в ринкових умовах є стабільний фінансовий стан, так як від цього залежить своєчасність і повнота погашення зобов'язань перед бюджетом, робітниками, кредиторами, постачальниками та ін. Проблеми оцінки і управління фінансовим станом підприємства знаходять своє віддзеркалення в роботах багатьох зарубіжних і вітчизняних наукових діячів і практиків. Серед них такі, як Базилінська О.Я, Орехова К.І., Поддєрьогін А.М., Савицька Г.В., Федотов М.О., Шеремет А.Д. Іонін Є.Є. та ін.

Метою даної статті є виявлення особливостей управління фінансовою стійкістю підприємства в сучасних умовах господарювання, управління нею та його удосконалення, а також розробка комплексного показника фінансової стійкості підприємства.

Фінансова стійкість відображає такий стан фінансових ресурсів, при якому підприємство, вільно маневруючи коштами, здатне шляхом ефективного їхнього

використання забезпечити безперебійний процес виробництва і реалізації продукції, а також витрат по його розширенню і відновленню.

Визначення меж фінансово-економічної стійкості господарюючого суб'єкта відноситься до числа найбільш важливих економічних проблем в умовах переходу до ринкової економіки, оскільки недостатність фінансової стійкості може привести до неплатоспроможності і відсутності в нього засобів для розвитку фінансово-економічної діяльності.

Надлишкова фінансова стійкість перешкоджає розвитку господарюючого суб'єкта, обтяжуючи його витрати зайвими запасами і резервами, що викликає уповільнення обороту капіталу і зниження ефективності відтворення. Отже, фінансова стійкість повинна характеризуватися таким станом і рухом фінансових ресурсів, що одночасно відповідає вимогам ринку і відповідає потребам розвитку фінансово-економічної діяльності господарюючого

Фінансова стійкість залежить як від стабільності зовнішнього середовища, так і від якості організації управління системою фінансової стійкості підприємства. Управління фінансовою стійкістю підприємств є системою принципів і методів розробки та реалізації управлінських рішень, пов'язаних із забезпеченням такого стану фінансових ресурсів, їх формуванням і розподілом, яка б дозволила підприємству розвиватися на основі зростання прибутку та капіталу при збереженні платоспроможності та кредитоспроможності, а також забезпечення та підтримання фінансової рівноваги підприємства.

У сучасних ринкових умовах організація і управління фінансовою стійкістю стала невід'ємним і одним з найважливіших напрямком роботи фінансово - економічної служби підприємства. Система управління фінансовою стійкістю підприємства включає в себе цілий ряд організаційних заходів, які охоплюють планування, аналіз і створення гнучкої організаційної структури управління підприємством в цілому і його підрозділами.

Ефективне управління фінансовою стійкістю дає змогу підприємству адаптуватися до умов зовнішнього середовища та контролювати ступінь його незалежності від зовнішніх джерел фінансування.

Для цього необхідна побудова механізму забезпечення фінансової стійкості підприємства з метою організації ефективної системи взаємодії всіх елементів, які беруть участь у процесі управління фінансовою стійкістю підприємства. Саме тому достатньо актуальним і своєчасним є завдання дослідження системи управління фінансової стійкості підприємств і її вдосконалення.

Можна розділити систему управління фінансовою стійкістю на окремі етапи. На першому початковому етапі управління системою фінансової стійкості здійснюється планування діяльності підприємства. На цьому етапі визначається бажаний стан підприємства та його підрозділів у майбутньому та приймається рішення щодо методів досягнення запланованого результату. Планування являє собою систематичну постановку цілей та заходів по їх досягненню та проектування основних параметрів діяльності підприємства. Цілям притаманні такі якості, як конкретність, вимірність, узгодженість, гнучкість.

Наступним етапом управління системою фінансової стійкості підприємства є фінансовий облік. Він являє собою систему, яка здійснює вимір, обробку та передачу фінансової та економічної інформації про певний господарюючого суб'єкта. Дана інформація дає можливість користувачам приймати обґрунтовані рішення при виборі альтернативних варіантів використання обмежених ресурсів при управлінні господарською діяльністю підприємства.

На третьому етапі здійснюється порівняння фактичних даних обліку з плановими. Такими даними на підприємстві є такі нормативи, як коефіцієнт фінансової автономії, коефіцієнт маневреності власного капіталу, коефіцієнт забезпеченості оборотних засобів власними коштами, рентабельність капіталу, коефіцієнт заборгованості та ін. На четвертому етапі здійснюється визначення рівня фінансової стійкості підприємства та визначаються основні слабкі місця підприємства, які потребують термінового регулювання у цілях її підвищення.

Ключовими характеристиками фінансової стійкості є також: платоспроможність; кредитоспроможність; ефективність фінансово-економічної діяльності.

Фінансова стійкість тісно пов'язана з кредитоспроможністю. Кредитоспроможність характеризується тим, наскільки вчасно та в повному обсязі підприємство розраховується з раніше одержаними кредитами, наскільки проявляється його здатність при необхідності мобілізувати грошові засоби з різних джерел на прийнятних умовах тощо. Однак найістотніше, чим визначається кредитоспроможність, - це поточний фінансовий стан підприємства, а також прогнозовані перспективи його зміни і в який бік. Очевидно, що коли у підприємства протягом певного періоду спостерігається тенденція до зниження рентабельності, то падає і його кредитоспроможність. Зміна фінансового стану підприємства у гірший бік в результаті дефіциту грошових засобів – зменшення платоспроможності й ліквідності.

Для повної оцінки фінансової стійкості підприємства, для успішного здійснення фінансового планування необхідний детальний аналіз його фінансового стану.

Результатом попереднього аналізу є загальна оцінка фінансового стану підприємства, а також визначення платоспроможності і задовільної структури балансу підприємства. Для виявлення причин сформованого фінансового стану, перспектив і конкретних шляхів його поліпшення проводиться детальний, поглиблений і комплексний аналіз діяльності підприємства. Аналізуються динаміка валюти балансу, структури пасивів, джерел формування оборотних коштів і їхня структура, основні засоби та інші необоротні активи, результати фінансової діяльності підприємства.

Ключовим показником першого етапу оцінки фінансового стану підприємства є зіставлення темпів росту обороту (обсягу продажів) з темпами росту обсягу сукупних активів. Стабільні темпи росту припускають пропорційне збільшення темпів росту, як обороту таких активів.

У системі оцінки фінансової стійкості підприємства високе аналітичне навантаження несуть показники наявності, розміщення і використання оборотних коштів. До них відносяться показники забезпеченості запасів власними оборотними коштами, забезпеченості запасів позиковими засобами, забезпеченості товарно-матеріальних цінностей власними і позиковими засобами.

Таким чином, врахування вищезазначених показників дозволяє проаналізувати фінансову стійкість і фінансовий стан підприємства. Визначити причини проблем. Це послужить надалі основою для планування дій, спрямованих на розробку й організацію ефективного антикризового стану підприємства.

Також доцільним є формування комплексного показника, який надасть змогу проаналізувати фінансову стійкість комплексно, враховуючи усі аспекти діяльності підприємства. Даний показник об'єднав в собі такі характеристики фінансової стійкості як:

- наявність власного оборотного капіталу;
- прибутковості;
- незалежність від зовнішніх джерел фінансування.

Отже, питання фінансової стійкості є дуже актуальним в наш час і кожне підприємство повинно регулярно проводити аналіз свого фінансового стану задля контролю і не допущення погіршення роботи підприємства.

Виходячи з вище сказаного, можна зробити висновок, що фінансова стійкість є однією з найважливіших характеристик фінансово-економічної діяльності підприємства в умовах ринкової економіки. Якщо підприємство фінансово стійке, то воно має перевагу перед іншими підприємствами того ж профілю і залучень інвестицій, в одержання кредитів, у виборі постачальників і в підборі кваліфікованих кадрів.

Формування механізму управління фінансовою стійкістю дозволить керівникам використовувати його для забезпечення стабільного функціонування та прогнозування розвитку підприємства в майбутньому.

Список літератури

1. Батанова Т.В., Напрямки вдосконалення діагностики фінансово-економічної стійкості підприємства / наука молода, інтернет-конференція / <http://www.iconf.org.ua>.
2. Білик М.Д. Методи фінансового планування і прогнозування в управлінні фінансами // Збірник наукових праць. – Київ. Науково-дослідницький економічний інститут. – 2006. – Вип.9. – С.79-84.
3. Заюкова М. С. Теорія фінансової стійкості підприємства: Монографія / М. С. Заюкова, О. В. Мороз, О. О. Мороз, Т. М. Кравченко, І. М. Кулік, Л. В. Мосійчук, І. Б. Паламар. – Вінниця: УНІВЕРСУМ–Вінниця, 2004. – 155 с.
4. Кизим М. О. Оцінка і діагностика фінансової стійкості підприємства: Монографія/ М. О. Кизим, В. А. Забродський, В. А. Зінченко, Ю. С. Копчак. – Харків: ВД «ІНЖЕК», 2009.– 144 с.
5. Тридід О.М. Організаційні засади забезпечення фінансової стійкості підприємства / О.М.Тридід, К.В. Орехова // Вісник Хмельницького національного університету. – 2005. – Частина 2, том 2. – С. 14–17

А.Цюпа

Управление финансовой стойкостью предприятия и его роль в антикризисном менеджменте

В статье определены особенности управления финансовой стойкостью предприятия в современных условиях ведения хозяйства и предложен комплексный показатель финансовой стойкости.

А.Суира

Management of enterprise and his role financial firmness in an antikrizovomu management

In the article certain features of management of enterprise financial firmness in the modern terms of menage and the complex index of financial firmness is offered.

Одержано 20.02.12